

پیش‌بینی کننده‌های وضعیت عملکردی بیماران دچار بدخیمی کولورکتال

دکتر عاطفه فنیبری (Ph.D.)^۱ - *مریم مؤمنی (M.Sc.)^۲ - دکتر عباس رحیمی (M.D.)^۳

*نویسنده مسئول: قزوین، دانشکده پرستاری و مامایی قزوین

پست الکترونیک: momeni@gmail.com

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۱۱/۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۰/۳/۲۴

چکیده

مقدمه: سرطان کولورکتال از مهم‌ترین علت‌های مرگ‌ومیر ناشی از سرطان است. وضعیت عملکرد مفهومی بسیار مهم در بیماران سرطانی بوده و پیش‌بینی مراقبت و درمان بیماران اهمیت بسزایی دارد.

هدف: پیش‌بینی وضعیت عملکرد در بیماران دچار سرطان کولورکتال در سال ۸۸-۸۹

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی از نوع تحلیلی، ۱۱۰ بیمار دچار سرطان کولورکتال مراجعه‌کننده به بیمارستان رازی رشت بررسی شدند. عوامل فردی، اجتماعی و بالینی با استفاده از فرم‌های جمع‌آوری اطلاعات و مصاحبه با بیماران و مرور پرونده پزشکی آنان بررسی شد. وضعیت عملکرد بیماران با مقیاس‌های ECOG و KPS ارزیابی شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار آماری SPSS V.16 و آزمون‌های آماری (همبستگی اسپیرمن، من ویتنی یو، کروسکال والیس، رگرسیون چند متغیره به روش Stepwise) و در نظر گرفتن سطح معنی‌داری $P < 0.05$ صورت گرفت.

نتایج: از ۱۱۰ بیمار دچار سرطان کولورکتال، ۶۴٪ (۷۰/۲) مرد بودند. میانگین سنی کل بیماران $58/33 \pm 12/39$ سال بود. میانگین وضعیت عملکرد با استفاده از کارنوفسکی $87/64 \pm 9/27$ و با استفاده از ECOG $1/02 \pm 0/717$ بود. در تجزیه تحلیل رگرسیون چند متغیره، پیش‌بینی‌کننده‌های وضعیت عملکردی کارنوفسکی، سن ($P < 0.002$)، وضعیت تأهل ($P < 0.029$) و داشتن بیمه تکمیلی ($P < 0.019$) بودند؛ در حالی که پیش‌بینی‌کننده‌های وضعیت عملکردی ECOG سن ($P < 0.001$)، داشتن کلستومی ($P < 0.032$) و بیماری‌های همراه ($P < 0.041$) بودند.

نتیجه‌گیری: سن عامل مهم پیش‌بینی‌کننده وضعیت عملکردی کارنوفسکی و ECOG، در تجزیه و تحلیل تک‌متغیری و چندمتغیری است. توجه به پیش‌بینی‌کننده‌ها می‌تواند در مراقبت و درمان این بیماران مهم باشد.

کلید واژه‌ها: بیماران/سرطان روده بزرگ و روده راست/کیفیت زندگی

مجله دانشگاه علوم پزشکی گیلان، دوره بیستم شماره ۸۰، صفحات: ۹-۱

مقدمه

متأثر می‌کند (۷)؛ بنابراین وضعیت عملکرد این بیماران پیامدی مهم محسوب می‌شود (۶).

وضعیت عملکردی مفهومی بسیار مهم در مراقبت از بیماران سرطانی است (۸) که برای ارزیابی تأثیر سرطان بر میزان فعالیت، توانایی مراقبت از خود و فعالیت روزمره بکار می‌رود (۹-۱۲) و به توانایی بیمار در عملکرد روزانه اطلاق می‌شود (۱۳). اختلال در آن موجب از دست‌دادن رفتن استقلال و اختلال در کیفیت زندگی بیماران سرطانی می‌شود (۸). در ارزیابی وضعیت عملکردی در بیماران سرطانی دو مقیاس عمده وضعیت عملکردی کارنوفسکی ۱۱ موردی Karnofsky Performance Status (KPS) و وضعیت عملکردی گروه انکولوژی مشارکتی شرقی (ECOG) Eastern Cooperative Oncology Group بکار می‌رود (۱۰ و ۱۴ و ۱۵).

سرطان کولورکتال از مهم‌ترین علل مرگ‌ومیر ناشی از سرطان در سراسر جهان با بروز سالانه تقریباً یک میلیون مورد و مرگ‌ومیر سالانه بیش از ۵۰۰۰۰۰ (۲۱) و چهارمین سرطان شایع در ایران است (۳). طبق گزارش ثبت ملی سالانه سرطان در ایران، سرطان کولورکتال در زنان سومین و در مردان پنجمین سرطان شایع است که بروز آن در ۲۵ ساله اخیر در کشور افزایش یافته است (۴). با توجه به شیوع بالای سرطان کولورکتال در ایران، هدف اصلی در بدخیمی‌های قابل درمان، افزایش طول عمر است (۵). اکثر بیماران دچار سرطان کولورکتال حداقل ۵ سال پس از تشخیص زنده می‌مانند (۶) لذا کاهش مرگ‌ومیر ناشی از سرطان کولورکتال، موجب افزایش بقا می‌شود؛ بیماران بقا یافته، دچار پیامدهای جسمی و روانی می‌شوند که توانمندی‌ها و زندگی روزمره آنها را